

Odborná informace

Dipl.-Ing. Jochen Loos
Dipl.-Wirtschaftsing. (FH), Dipl.-Informationswirt (FH)
Markus Tuffner, Bosch Industriekessel GmbH

BOSCH

Stvořeno pro život

Výroba páry a tepla v pivovarech

Pro výrobu piva se v závislosti na velikosti pivovaru používají nejrůznější technická zařízení. Každý pivovar je vybavený zařízením pro výrobu tepla. V důsledku fyzikální vlastnosti páry, kdy se během kondenzace při zachování konstantní teploty uvolní velké množství energie, se pro termické procesy osvědčila jako nosič tepla pára.

Výchozí stav je rozhodující

Velikost a průběh procesu, různost sortimentu a pracovní rytmus určují velikost kotle a celé kotelny. Nejvyšším cílem každého plánování a obnovy je efektivita a co nejlepší poměr využití zařízení vzhledem k nákladům. Zřízení nového pivovaru nabízí ty nejlepší předpoklady pro komplexní naplánování s rozsáhlým posouzením a sladěním všech spotřebičů tepla. Při částečné obnově pivovaru je plánování obtížnější, přesto však lze pomocí vhodných opatření dosáhnout zvýšení efektivity zařízení.

Výrobu páry lze pojmut z hlediska funkčnosti anebo z hlediska tepelně-hospodárné optimalizace. Příliš levná řešení mají většinou za důsledek vyšší provozní náklady. Čím vyšší je vytíženost termických spotřebičů, tím víc se vyplatí investovat do systémů s malými ztrátami.

Výroba páry pro malé pivovary a minipivovary v restauracích

Základní komponenty jsou kotel, beztlaká napájecí nádrž, úpravna vody, dávkování chemikálií a expandér odkalu.

Tato investice vychází cenově nejvýhodněji při použití žárotrubného kotle s obratovou spalovací komorou. Ten zásobuje tepelné spotřebiče dimenzované pro sytou páru v rozsahu 2-6 bary. Modul tepelné úpravy vody s částečným odplyněním WSM a modul chemické úpravy vody WTM dokončují celé zařízení.

V modulu tepelné úpravy vody jsou sloučené do jedné multifunkční jednotky napájecí nádrž, odplynění, dávkování chemikálií, expandér odpadních vod, napájecí čerpadla kotle a chladič pro vzorky vody. V napájecí nádrži dochází k termickému odplynění kondenzátu a přídavné vody a k chemické úpravě napájecí vody dávkováním patřičných chemikálií. Odpadní vody z odluhu a odkalu jsou zavedeny do expandéru, kde dojde k uvolnění tlaku a ochlazení na vhodnou teplotu pro vypouštění do kanalizace. Všechny regulační, řídicí a ochranné funkce jsou pomocí snímačů teplot a tlaku prostřednictvím SPS-řízené regulace s textovým displejem samočinně řízeny počítačem.

Modul chemické úpravy vody WTM pracuje na principu výměny iontů. Cenově nejvýhodnější varianta je dodávka tohoto kompletního modulu v jednoduchém provedení a s regulací podle množství upravené vody.

Tato skladba zařízení se doporučuje pro typické minipivovary v restauračních zařízeních, kde dochází k dlouhým provozním přestávkám.

Za účelem lepšího využití zařízení s paralelním provozem varny a myčky lahví se kromě nasazení většího parního kotle doporučuje modul chemické úpravy vody WTM v zdvojeném provedení, který je vhodný pro nepřetržitý provoz.

Výroba páry pro střední a velké pivovary

Řešení pro novou instalaci (obrázek 2)

Stavba nového pivovaru nabízí ty nejlepší předpoklady pro tepelné a ekonomicky optimalizovanou výrobu páry. Pokud jsou všechny párou vytápěné spotřebiče dimenzované na stejnou tlakovou úroveň páry, může být veškerý tlakový vratný kondenzát sveden do společného tlakového kondenzátního modulu. Nedočází

k žádným ztrátám expanzí. Spotřeba upravené vody a chemikálií zůstává velice nízká a pokrývá pouze ztráty netěsností a podíl přímo spotřebované páry u spotřebičů bez vratného kondenzátu. Ve srovnání s otevřeným kondenzátním systémem lze tímto systémem, při stejné spotřebitelské struktuře, dosáhnout maximálních úspor.

Řešení pro částečnou rekonstrukci

U mnohých pivovarů dochází k částečnému obnovování tepelného hospodářství u zdrojů i spotřebičů páry, což umožňuje oddělení vratného tlakového a beztlakového kondenzátu.

Pro částečnou rekonstrukci se nabízí více řešení.

V každém případě lze vést beztlaký kondenzát a přídavnou vodu přes kaskádový odplyňovák do napájecí nádrže.

Pro spotřebiče s tlakovým kondenzátem lze instalovat odpovídající tlakový kondenzátní modul. Kondenzát se vede bez zbytečné ztráty expanzí přímo do kotle. Toto řešení není vázané na odběry a tlakové podmínky jednotlivých spotřebičů. Bez snížení hospodárnosti je vhodné pro každý druh provozu a pracovní rytmus (obrázek 3).

Cenově výhodnější řešení je použití expandéru pro přívod a expanzi tlakového kondenzátu od jednotlivých spotřebičů (obrázek 4). Podmínkou je paralelní provoz spotřebičů s beztlakým kondenzátem, aby došlo k společnému využití uvolněné páry. Vyexpandovaný kondenzát je veden do napájecí nádrže modulu tepelné úpravy. Pokud ovšem není možné trvale využívat uvolněnou páru, sníží se hospodárnost tohoto systému.

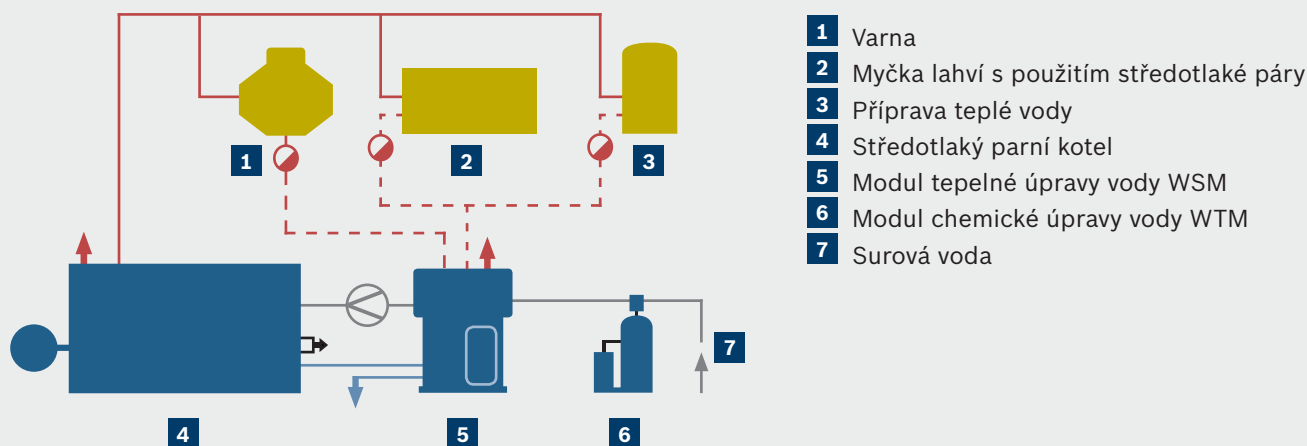
Co přináší uzavřený kondenzátní systém?

V tabulce jsou znázorněny ztráty otevřených kondenzátních systémů oproti uzavřeným systémům. Pro pivovary s průměrnou spotřebou páry 1 000 kg/h a 8 hodinami provozu denně v průběhu 250 pracovních dnů je roční spotřeba páry 2 000 t.

Náklady na ztráty se pohybují mezi € 6 400 a € 10 680 ročně. Pivovar této velikosti má tedy při třísměnném provozu ztráty od € 19 200 až do € 32 040. Investiční náklady na dodávku a montáž tlakového kondenzátního modulu se pohybují v závislosti na vybavení zařízení mezi € 40 000 až € 65 000.

Doba amortizace je v závislosti na velikosti a vybavení zařízení mezi 0,9 až 5 lety.

Obrázek 1: Výroba páry pro pivovar s otevřeným systémem vratného kondenzátu

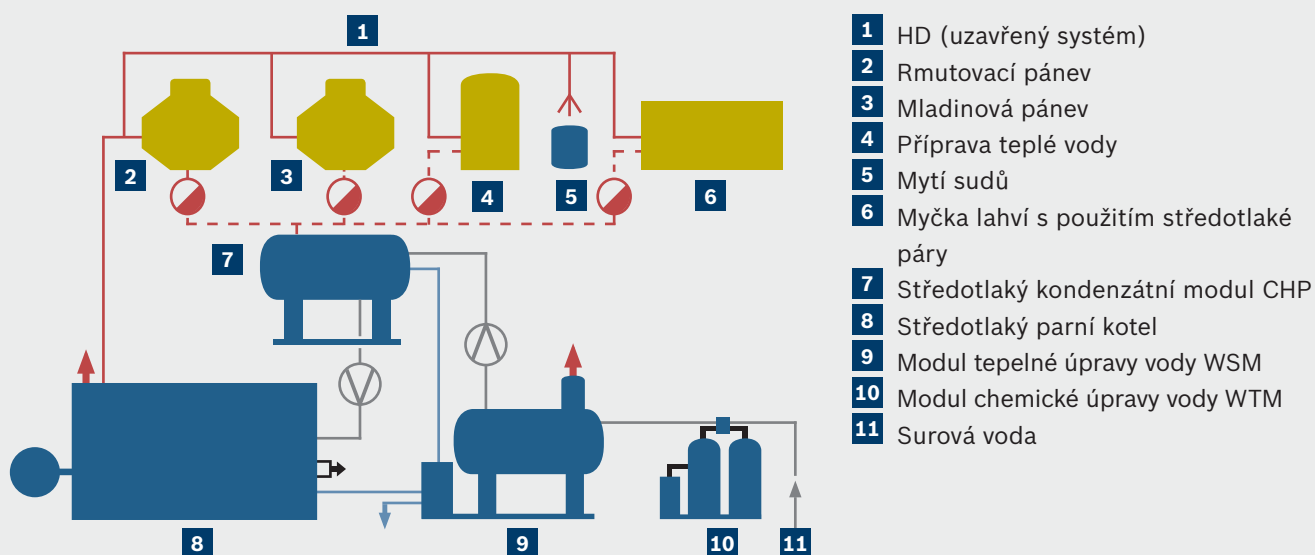
Další výhody jsou:

- ▶ Snížená spotřeba chemikálií pro úpravu vody
- ▶ Snížené množství odkalu a odluhu
- ▶ Snížený rozsah koroze kondenzátního systému
- ▶ Eliminace dodatečných ztrát při úniku páry na odváděném kondenzátu

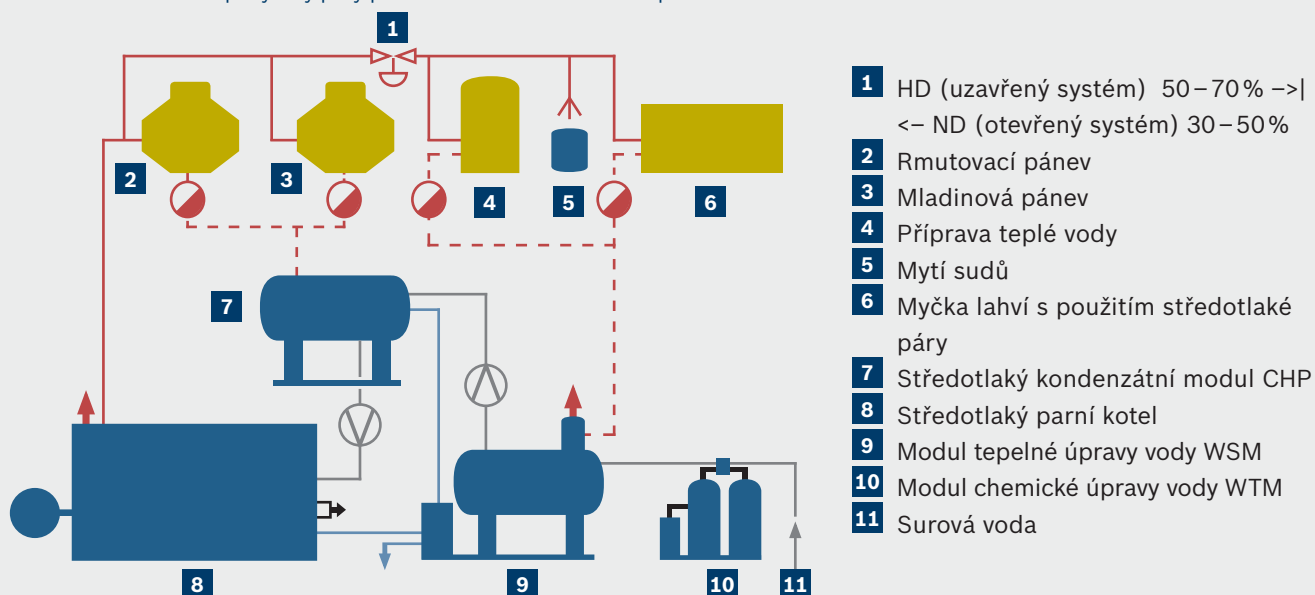
Shrnutí

Podle výchozího stavu, velikosti a vytíženosti pivovarů je možné pomocí různých konceptů zabezpečit ekonomické zásobování energií. Stoupající náklady na energii zvyšují rentabilitu vyšších investičních nákladů i u menších zařízení. Modulová technika, která se v posledních letech prosazuje, redukuje výrazně také náklady na projekci, schvalovací proces a montáž. Výstavba nových zařízení nebo modernizace se pak stává maličkostí.

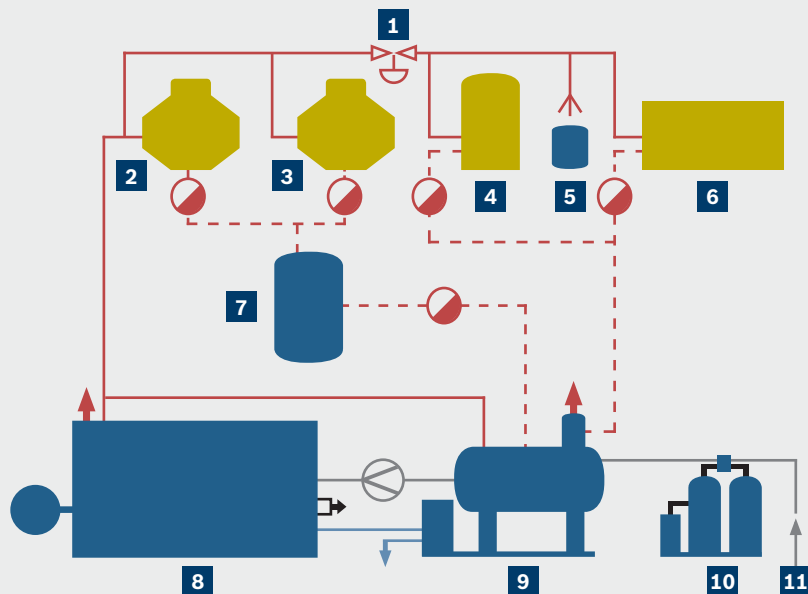
Obrázek 2: Koncept výroby páry pro novostavbu středních a velkých pivovarů s uzavřeným kondenzátním systémem

Obrázek 3: Koncept výroby páry pro částečnou rekonstrukci s použitím tlakového kondenzátního modulu

Obrázek 4: Koncept s částečným odplyněním za použití cenově výhodného expandéru

- 1** HD (uzavřený systém) ->| <- ND (otevřený systém)
- 2** Rmutovací pánev
- 3** Mladinová pánev
- 4** Příprava teplé vody
- 5** Mytí sudů
- 6** Myčka lahví s použitím středotlaké páry
- 7** Středotlaký kondenzátní modul CHP
- 8** Středotlaký parní kotel
- 9** Modul tepelné úpravy vody WSM
- 10** Modul chemické úpravy vody WTM
- 11** Surová voda

Tabulka:

Kondenzátní systém	Jednotky	Otevřený systém	Uzavřený systém
Přetlak kondenzátu	bar	0	2–5
Teplota kondenzátu/napájecí vody	°C	95	133–158
Uvolněná pára	%	6,5–10,5	0
Tepelná ztráta	kWh/t páry	44–74	0
Ztráta vody	kg/t páry	65–105	0
Dodatečné náklady na palivo při 0,65 €/1l oleje a účinnosti kotle 95%	€/t páry	3,05–5,13	0
Dodatečné náklady na vodu při 2 €/m ³	€/t páry	0,13–0,21	0
Celkové dodatečné náklady	€/t páry	3,18–5,34	0

Cenová relace 2008

Bosch Termotechnika s.r.o.
 Průmyslová 372/1
 108 00 Praha 10
 Tel.: +420 272 191 111
 Fax: +420 272 700 618

www.bosch-industrial.com

Výrobní závody:
Závod 1 Gunzenhausen
 Bosch Industriekessel GmbH
 Nürnberger Straße 73
 91710 Gunzenhausen
 Německo

Závod 2 Schlungenhof
 Bosch Industriekessel GmbH
 Ansbacher Straße 44
 91710 Gunzenhausen
 Německo

Závod 3 Bischofshofen
 Bosch Industriekessel Austria
 GmbH
 Haldenweg 7
 5500 Bischofshofen
 Rakousko

© Bosch Industriekessel GmbH |
 Ilustrace slouží pouze jako příklad |
 Změny vyhrazeny | 07/2012 |